

trgati. Če je močen veter kolje podrl ali razmajal se mora spet postaviti; trtini črviči se morajo pokončati.

3. V hmeljnikih. Ta mesec se mora hmelj drugokrat okopati in dobro osipati, hmeljinje privezati in spodnje mladike odtrgati, koristno je tudi, če se 4 šolnje visoko od zemlje vse perje potrga.

Na polju in senokošah. Žetva zimskega žita in ogrišice se začne, rani krompir se koplje, kositev se konča, lucerna se že lahko drugokrat kosi, kuruza (turšica) in krompir se mora okopati in osipati, lan in knoplje se morajo pleti. Detelja za seme se naj pokosi. Za prihodnje sejanje ogrišice se morajo njive pripravljati. Na pokošene senokoše se mora marljivo voda napeljavati.

Pri ulnjaku. Roji, ki se ta mesec puščajo, ne veljajo mnogo, zatorej je bolje, če se rojenje celo brani. Prenajšajo se bučele v kraje, kder je več medu. Prepolni panji se morajo podložiti.

Pri ribnikih. Ribniki se morajo iztrebiti in če je velika vročina se mora črsta voda v nje napeljavati.

Log in lov. Strugice se morajo iztrebiti in če je potreba nove napraviti. Drevesni črvi in kebrji se morajo pokončavati, drevesnice se morajo zaljevati. — Potrto in suho vejje odstraniti. — Smola se dela. Mlade race strelaj in brani polje velike zverjadi.

Sadjereja.

III.

O žlahtnih mladikah (cepičih).

1. Zlo važno je pri požlahtnjenju dreves to kake mladike (cepiči) se morajo za to jemati, ker one so, tako rekoč, duša prihodnega drevesa, ker imajo vse jegove lastnosti v sebi. Morajo se zatoraj vsikdar vzeti od zdravih rodovitih in takih dreves, ktera prinašajo naj boljši sad.

2. Naj boljše mladike za požlahtnjenje so ednoletne, krepke in take vejice, ktere nimajo velikega stržena in izrastejo na drevesnem vrhu in sicer na oni strani, ki je naj bolj proti solncu obrnena. — Dveletne vejice se samo tedaj naj jemljejo, kedar ednoletnih celo ni.

3. Morajo se vsikdar vzeti samo lesene vejice pa nikdar sadovne ali tako imenovane vodne (divje, nore) mladike. Pri breskvah in marelicah je vendar izjemka, ker pri teh so lesene in sadovne vejice zvečkino skupej kar vendar celo ne škodi.

4. Celo ne potrebno je, da bi drevo, od ktere se jemljejo cepiči, že bilo prej prinašalo sad, zadosti je, če se le ve, da je res kake žlahtne vrste.

5. Oči, ki se nahajajo na sredini letnih vejic, so naj boljše, one vendar, ktere celo poleg dveletnih vejic sedijo, in one ki so na vrhu vejic, so celo za nič.

6. Vejice za kopuliranje in cepljenje se morajo že v zimi meseca januarja, februarja odrezati, v suhi kleti z peskom ali na vrtu na senčnem kraju čez polovico z jemljo pokrite hraniti. Poprek se morajo cepiči prej odrezati, ko začnejo gnati.

7. Cepiči od zlo občutljivih dreves, se morajo pred zimo, prej ko namreč začne zmrzovati, celo kratki od dveletnih vejic odrezati in na zračnem volhkem mestu, kder ne morejo zmrzniti, s peskom ali z prstjo tako pokriti hraniti, da samo za palec gornji jih delki iz zemlje molijo.

8. Če dobiš že precej suhe cepiče, je moraš tako dolgo v volhko prst položiti, dokler jih ne rabiš. Na prav soknatih drevesih taki cepiči bolj in lepše rastejo kakor celo črsvi.

10. Če se jabelka in hruške zgoda v pomladi cepijo, se to lahko zgodi s celo črsvimi cepiči. Na jablani nekteri rajše cepijo tanke na hruške pa debele cepiče.

11. Vejice za okuliranje morajo biti celo soknate vzete iz vrha in one strani drevesa, ki je proti solncu obrnena, morajo tudi biti že popolnoma lesene pomladne vejice. Vejice za okuliranje se ne smejo rezati v veliki vročini, temoč zvečer ali zgodaj zjutra in naj bolj o toplem dežu, ker se tedaj jih oči naj lože izluščijo. Da se vendar ko naj bolj soknate ohranijo, se jim mora listje do petljice odrezati, ker po njem odleti mnogo soka.

12. Če imaš cepiče pri rokah, je reži še le tedaj, kedar je bočes cepiti, če pa suhe dobiš, je 2—3 dni vložiti za jeden palec globoko, ali v volhko zemljo ali gnojnico.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

23. Ko se nam je zdaj pokazala prva obča potreba, ktere nam je krožno posredstvo, že lahko previdimo, kaj ta pomočna zamembina biti ima, in kako nam v naših poslih pomaga. Mislimo si pa zato še enkrat kateri narod ali katero deželo, kder bi se kaj takšnega, kar mi denar imenujemo, še nič ne poznalo, kder bi vsa zamemba bila le blago za blago. Ko bi se narod množil si vesi in mesta zidati hotel, tu bi mu v vsem delovanju in življenju takšno zamenjevanje silno vporno in nadležno bilo; pa, ko bi se kakšna roba ali blago iznašlo, ktere ga bi vsak človek želel, vede, da brž ko zadobi ga lahko za kar koli druga zamenj; s tim bi vse prejšnje sitnosti minole. Kaj bi ta roba bila, na tem nam še za zdaj nič ni ležeče, samo da je takšna, da jo vsakdo in v vsakem času želi; bodi si potem kopar, železo, zlato, srebro, sol ali kakšna koli druga roba, ki je v obče zelena in zamenljiva. Ko je to tako, kmetovaveu ni treba hoditi z svojimi poljskimi pridelki neposredno k črevljarem, kovačem ali s pitanim volom k solarjem, temuč vse to kar mu je odveč in potrebno v zamembo drugih stvari, proda na trgu za ono obče zeleno robo, z ktero si potem vsakoršnih drugih stvari pridobiti more. Če se ta posredivna roba da lahko drobiti brez da bi pri tem kaj na veljavi gubila, je v lastniku na volji, je samo ob priliki, toliko zameniti kar mu ravno treba a ostali del si lahko shranjuje in ob potrebah in priložnostih rabi.

24. Še večje koristi je takšno krožno zamenljivo posredstvo, onemu, ki nima drugega blaga nego delo svoje: ta lahko dela, kder mu drago, a to ne za izdelek, ktere ga bi sam potreboval, temoč ktere ga boljše izdelovati ve in mu tako večjo plačo in večji dobiček donaša. Po takem more se delovanje opravljati po porazdelivanju dela in nič ni na tem ležeče, če se delavec peča samo z načinjanjem igličnih glav ali rokovicami, ko se mu delo le dobro plača: z prisluznim krožnim sredstvom pridobi si lahko živež, obleko, streho in kar mu je druga potrebna za vgodno življenje, vse to mu dojde po delu ene vrste, v kateri je naj bolj izurjen.

(Dalje prihodnjic.)

Koliko je v Avstriji za vojaštvo pripravnih ljudi.

Državno ministerstvo je dalo sestaviti število za vojaštvo (soldate) pripravnih ljudi po razmerah tistih 4 let, iz katerih se novinci (rekruti) nabirajo. To poštevanje pa je razodelo, da blizo 34 milijonov duš, ki jih šteje avstrijsko cesarstvo, spada v prvo vrsto vojaščini podvrženih 340.000 fantov; med temi jih je 82.008 za vojaštvo popolnoma pripravnih in sicer:

v doljni Avstriji	4928	na Primorskem	1728
v zgornji Avstriji	2088	na Moravskem	5076
na Solnograškem	2461	na Šleskem	976
na Koroškem	874	na Českem	12980
v zahodni Galiciji	1422	v Banatu	4084
v vzhodni Galiciji	4966	na Erdeljskem	5559
v Bukovini	1012	v Tirolski	3520
na Ogerskem	21190	v vojaški granici	5300
na Krajnskem	1081	na Hrvašk. in v Slavoniji	2408

Izobraženje učiteljev ljudskih šol v gospodarstvu.

Centralno glavarstvo gospodarskega društva v Hesiji je dovolilo lani in odprlo gospodarsko šolo za učitelje ljudskih šol; ta šola se bode tudi letos 1868 1. avgusta začela in konca septembra nehala. Uk je razdeljen v dva razreda, v prvega stopijo učitelji, ki prvo leto pristopijo v drugega pa oni, ki so se že jedno leto učili. Učijo pa se v vsakem razredu sledeči predmeti. Kemija in fizika potrebna za poljedelstvo, rudoznanstvo (mineralogija), zemljeznanstvo (geognozija), razdeva (anatomija) in fiziologija rastlin in živali; zemljemerstvo (geometrija) za rabo izražanja plošav in teles; učilo se bo gospodarstvo sploh; poljedelstvo, živinoreja, sadjereja in vinoreja. Po izhodih, pogovarjanju in dokožovanju se bode razjasnevalo učenje in učenci drugega razreda se bodo tudi vadili v kemičnih in fizikalčnih skušnjah in v rabi drobnogleda (mikroskopa).